

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BİREYSEL YENİLİKÇİLİK KATEGORİLERİNİN BELİRLENMESİ

Hakan ÜNAL

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Özet: Bu araştırmanın amacı, 2013-2014 eğitim öğretim yılında, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda öğrenim gören, 370 öğrencinin bireysel yenilikçilik düzeylerinin belirlenmesidir. Kılıçer ve Odabaşı tarafından 2010 yılında Türkçeye uyarlanan ve geçerlilik güvenilirlik çalışması araştırmacı tarafından yapılan (Crombach Alfa .73), 20 maddeden oluşan 5’li likert tipi Bireysel Yenilikçilik Ölçeği (BYÖ) kullanılarak yapılan çalışmada, hesaplanan bireysel yenilikçilik puanı, 68 ve üzeri puan alan kişiler, oldukça yenilikçi olarak değerlendirilirken, 64 altı puan alanlar yenilikçilikte düşük olarak değerlendirildi. Elde edilen bulgular sonucunda, 62,7 ortalama puanla kişilerin bireysel yenilikçilik kategorilerinden, “sorgulayıcı” sınıfında yer aldıkları, kadın ve erkeklerin bireysel yenilikçilik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yenilik, Bireysel Yenilikçilik, Öğrenci

DETERMINING THE CATEGORIES OF INDIVIDUAL INNOVATIVENESS OF UNIVERSITY STUDENTS

Abstract: This research was conducted to determine individual innovativeness levels of 370 students who study in the Departments of Physical Education and Sports. 5-point likert type Individual Innovativeness Scale adapted to Turkish by Kılıçer and Odabaşı was used in our study. Reliability score was found as .74. Individual innovativeness points were calculated and students who received 68 and over were considered as highly innovative while students who received 64 and below were regarded as less innovative. In conclusion, it was determined that students were included in “Early Majority” category of individual innovativeness categories with a point of 62.7. There is no significant difference between male and female students concerning this relationship.

Key Words: Innovation, Individual Innovativeness, Student

GİRİŞ

Yenilikçilik kavramının temelini oluşturan yeniliğin yayılımı kuramı, temelde yeniliğin kabul veya reddedilmesi süreci ile ilgilenir. Bu kurama göre yenilik, bireyin yeni olarak algıladığı tüm teknoloji, araç, gereç, fikir, nesne gibi farklı örneklerden oluşabilmektedir. Gelişen teknolojiler çerçevesinde kuram, yeniliğe adapte olma, benimseme ve kullanma açısından yararlı bir bakış açısı sunar. Bireylerin yenilikçi olarak anılabilmesi için, yeniliği benimseme konusunda istekli olmalarının yanı sıra, yeniliği tanıma aşamasında girişimci davranmaları gerekliliğinden söz edilebilir. (Yetik ve ark 2013).

Bireylerin yenilikçilik anlayışları, toplumsal, kültürel değerler ve evrensel özellik taşıyan yaşam alanlarındaki değişiklikler arasında, sağlıklı bir dengenin kurulması açısından önem teşkil eder. Bu bağlamda yenilik; toplumsal, kültürel ve idari anlamda yeni yöntem ve yaklaşımların kullanılması anlamında kullanılsa da, aslında yenilik kavramının, toplumu oluşturan bireylerin sosyal yaşamındaki tüm davranışları ile ilgili olduğu söylenilebilir. Bilgi ile ilişkilendirilen yenilik kavramı, bilginin fikirlere, davranışlara, ürünlere, hizmetlere, süreçlere ve sistemlere dönüşmesi süreci olarak tarif edilir. (Adıgüzel, 2012).

Yeni şeyleri denemeye isteklilik olarak ele alınan yenilikçilik, yeni ve farklı olan şeylere yönelik tepki olarak düşünülmekte birlikte, değişime karşı olan bu tepkilerin aralığı, olumlu ile olumsuz arasında değerlendirilir. Ayrıca, risk alma, deneyime açıklık gibi, diğer kişisel özelliklerle ilişkili bir kavram olarak da değerlendirilebilir (Hurt et al 1977).

Farklı insanların, yenilikleri benimseme düzeyleri de farklı seviyelerde ortaya çıkar (Bhatnagar et al 2000). Buna göre, toplum içerisindeki bireyler sahip oldukları özellikler bakımından, yenilikçilik bağlamında birbirlerinden farklı özellikler gösterirler. Bu farklılaşmalar nedeniyle bireyler herhangi bir yeniliği daha erken veya daha geç benimsemekte, daha fazla veya daha az değişime istekli olmakta ve daha çok veya daha az risk aldıkları söylenebilir (Kılıçer ve Odabaşı, 2010).

Bireyler sahip oldukları özellikler bakımından, beş farklı kategoriye ayrılmakta ve her bir kategorinin baskın özellikleri betimlenir. Bu kategoriler, yenilikçiler (innovators), öncüler (early adopters), sorgulayıcılar (early majority), kuşkucular (late majority) ve gelenekçiler (laggards) olarak sınıflandırılmaktadırlar (Kılıçer ve Odabaşı, 2010; Rogers, 1995).

Yenidünya düzeninde küresel değişim yönetimi anlayışının beş temel dinamik bağlamında (kalite, strateji, sinerji, insan, bilgi) şekillendiğini söylenebilir. Kalite ile sürekli iyileştirme; strateji ile geleceğe uzun soluklu bir bakış ve rekabette üstünlük bağlamında izlenecek yollar; sinerji ile bütünü, onu oluşturan parçaların tek tek toplamından daha büyük olduğu anlayışı; insan unsurunun ise kendisinde saklı olan bilgisi ve zihinsel potansiyeli ile yaratıcı ve yenilikçi sürecin en önemli dinamiği oluşu; son olarak, bilgi ve bilginin etkin yönetilmesi ile rekabet avantajının sürdürülebilirliği, örgütler açısından yaratıcı ve yenilikçi sürecin kritik öneme sahip değerlerini yansıtır (Aktan, 2003).

Yenilikçiler, yeni fikirleri denemeyi ve risk almayı seven, vizyon sahibi olan, yeniliği erken benimseyen bireyler olarak değerlendirilirken,

öncüler, toplumun diğer bireylerine yenilikler hakkında bilgi veren ve yol gösteren özelliklere sahiptir olarak, sorgulayıcılar ise, yeniliklere karşı ihtiyatlı ve temkinli davranan kişiler olarak tanımlanabilir. Kuşkucular, yeniliklere karşı şüpheli ve çekingen bir tavır sergileyen, gelenekçiler ise, değişime karşı önyargıyla bakan ve yenilikleri en son benimseme eğiliminde olan kişiler olarak bilinirler (Kılıçer ve Odabaşı, 2010).

MATERYAL VE METOD

Basit rastgele örnekleme yöntemi uygulanarak yapılan bu çalışmada, hata payı (alfa)=0.005, hoşgörü miktarı (d)=0.05 ve kitledeki kişi sayısı (N)=700 olarak alındığında, örneklem çapı (n) = 370 olarak belirlendi. Ölçek, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinden 18-25 yaş arası 450 kişiye (241 kadın ve 129 erkek), araştırmacı tarafından uygulanarak, geçerli olan 370 anket değerlendirildi. Örneklemin ortalama yaş dağılımı, 21 olarak belirlenmiştir.

Bireysel Yenilikçilik Ölçeği: Bu çalışmada, katılımcıların genel olarak sahip oldukları yenilikçilik düzeylerini ve ait oldukları yenilikçilik kategorisini belirlemek için, H. Thomas Hurt, Katherine Joseph ve Chester. D. Cook tarafından geliştirilen BYÖ-Innovativeness Scale (IS) kullanılmıştır. Ölçek genel anlamda yenilikçiliği ölçmekte ve yenilikçiliği kişisel boyutta “yeni şeyleri denemeye isteklilik” olarak ele alınır (Hurt et al 1977).

Yenilikçilik, yeni ve farklı olan şeylere yönelik tepkidir. Ölçek, literatürde genel boyutta yenilikçiliği en iyi ölçen Jackson Kişilik Envanteri (Jackson Personality Inventory), Kirton Yenilik Benimseme Envanteri (Kirton Adaption-Inno-

vation Inventory), NEO Kişilik Envanteri (NEO Personality Inventory) ve Bireysel Yenilikçilik Ölçeği (Innovativeness Scale) olmak üzere dört ölçekten birisi olarak belirtilir (Kılıçer, 2010; Goldsmith and Foxall, 2003).

Çalışmamızda kullanılan, Kılıçer ve Odabaşı (2010) tarafından Türkçeye uyarlanan güvenilirlik çalışması gerçekleştirilen 20 maddeli Bireysel

Yenilikçilik Ölçeğinin, dört faktörlü bir yapı sergilediği, faktör yapılarının geçerli olduğu, geneline ilişkin iç tutarlık katsayısının .70 olduğu, görülmektedir.

Bireysel yenilikçilik puanları hesaplanmış ve yönergeye göre, 68 üstü puan alan kişiler oldukça yenilikçi olarak değerlendirilirken, 64 altı puan alanlar yenilikçilikte düşük olarak aşağıdaki yönergeye göre değerlendirildi.

Bireysel Yenilikçilik Puanı = 42 + (1, 2, 3, 5, 8, 9, 11, 12, 14, 16, 18. ve 19. maddelerin puanlarının toplamı) – (4, 6, 7, 10, 13, 15, 17. ve 20. maddelerin puanlarının toplamı);

80 üstü puan alanlar Yenilikçi (Innovators),

69 ve 80 arası puan alanlar Öncü (Early Adopters),
57 ve 68 arası puan alanlar Sorgulayıcı (Early Majority),

46 ve 56 arası puan alanlar Kuşkucu (Late Majority),

46 altı puan alanlar Gelenekçi (Laggards) olarak sınıflandırılır (Kılıçer ve Odabaşı 2010).

BULGULAR

Tablo1. Güvenirlilik Katsayısı

Cronbach's Alpha	N of Items
,735	20

Yapılan istatistik sonucunda, bireysel yenilikçilik ölçeği güvenilirlik katsayısı 0,735 olarak bulunmuştur.

Tablo 2. Bireysel Yenilikçilik Ölçeği Puan Dağılımı

Test Value = 0						
	t	df	Sig. (2-tailed)	MeanDifference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
puan	141,753	369	0,000	62,730	61,86	63,60

		Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Yenilikçi	7	1,9	1,9	1,9
	Öncü	90	24,3	24,3	26,2
	Sorgulayıcı	185	50,0	50,0	76,2
	Kuşkucu	78	21,1	21,1	97,3
	Gelenekçi	10	2,7	2,7	100,0
	Total	370	100,0	100,0	

Yapılan istatistik sonucunda, katılımcıların ölçek yardımıyla hesaplanan puanlarının ortalaması $\bar{x} = 62,73$ sorgulayıcı olarak bulunmuştur. Standart sapması $ss=8,51$ 'dir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bireysel yenilikçilik anketine ilişkin yapılan analizde, örneklemdaki kişilerin verdikleri cevaplar doğrultusunda, 62,7 ortalama puanla kişilerin bireysel yenilikçilik kategorilerinden, "sorgulayıcı" sınıfında yer aldıkları görülmektedir. Öğrencilerin, %1,9'nun yenilikçi kategorisinde, %24,3'nün,

%50'nin sorgulayıcı, %21,1'nin kuşkucu, %2,7'nin gelenekçi kategorisinde olduğu ortaya çıkmıştır.

Sorgulayıcılar, yeniliklere karşı ihtiyatlı ve temkinli davranan, acele etmeyen riskleri en aza indirgeyen, diğer kişilerin tavsiyelerine güvenen kişiler olarak tanımlanırlar. Genellikle, düşünce lideri değillerdir, erken benimseyenler ve yenilikçilere göre geç kalmalarının nedeni, bilgi toplamaya ağırlık vermeleri olarak düşünülür. Rogers (1995) yapmış olduğu çalışmada, sorgulayıcıların, toplumun yüzde 34'lük bölümünü oluşturduğu ifade edilir (Kıyan, 2013).

Yenilikçiliğinin ölçülmesi pek çok açıdan önem arz eder. Yenilikleri kimlerin tüketme eğiliminde olduğunun işletmelerce biliniyor olması, işletmelerin pazarlama kararlarını vermelerinde önemli bir yol gösterici olarak düşünülür. Bu bilgi ile yeniliğin neler içermesi gerektiği, nasıl konumlandırılacağı, nasıl dağıtılacağı, nasıl fiyatlandırılacağı, medya planlamasının nasıl yapılacağı, müşterinin yeniliği kullanmak için, eğitim almasının gerekip gerekmediği gibi pek çok sorunun cevabı ortaya çıkabilecektir (Akdoğan ve Karaaslan, 2013).

Yenilikleri sunmanın başarısızlık maliyetleri arttıkça, öneminin artacağı kuşkusuzdur. Yenilikler, çoğunlukla tüketicilerin hayatlarını kolaylaştırmada önemli bir rol oynamakla birlikte, tüm yenilikler gerekli veya tüketiciler tarafından istenen nitelikte olmadığı ve bunun sonucu olarak, kimi yeniliklere karşı tüketici direncinin geliştiği, hatta bazen kimi tüketici gruplarının yenilikleri hiç benimsemedikleri bilinmektedir (Uzkurt, 2008).

Rogers (2003), sosyal sistem içerisinde iyi bir iletişime sahip olan sorgulayıcıların, liderlik becerilerinin, öncüler kadar iyi olmadığını belirtmiştir. Ancak, kişilerarası ilişkilerinde yenilikçilik süreci önem teşkil eder. Sorgulayıcıların, yenilikleri benimsemeleri gerekenden fazla zaman dilimi içerisinde gerçekleşir (Şahin, 2006).

Keşifsel çalışmalarda, gerek yenilikçilerin, gerekse fikir liderlerinin ağırlıklı olarak kadın, genç, yüksek gelirli ve yüksek eğitilmiş olduğu görülür (Leung, 1998; Odabaşı ve Barış, 2002). Çoklar (2012), yaptığı çalışmada, eğitim yöneticilerinin neredeyse yarısının, öncü sınıfında yer aldığını tespit etmiştir. Yenilikler sayesinde iktisadi ve toplumsal kaynakların, verimsiz olan alanlardan verimli alanlara doğru kaydığını belirtilirken,

yenilik aynı zamanda ekonomik büyümenin ve sürdürülebilir kalkınmanın da kilit noktasını oluşturmaktadır. Günümüzde kişi, ülke ve şirketler için, verimlilik ve rekabet gücünün, yenilikçilikten geçtiği bilindiği için; öncelikle, toplumun yenilikçilik konusunda eğitilmesi ve bu konudaki inançlarının değiştirilmesi için çaba sarf edilmelidir. Başta girişimciler, çalışanlar, üniversite öğretim üyeleri ve öğrencilerin, yeniliklere inandırılması ve yeni fikirlere ihtiyaç duyacak bireyler olarak eğitilmeleri önem teşkil eder.

Çalışmamızda, kadın ve erkeklerin bireysel yenilikçilik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamış olup, elde edilen bu bulgunun, bu konuda yapılan, çeşitli araştırmaların bulguları ile örtüştüğü söylenebilir (Özgür, 2013; Kert ve Tekdal, 2012; Rogers and Wallace, 2011). Bireyler hayatları boyunca sabit bir yenilikçilik göstermezler, sosyal durumlarına göre farklı zamanlarda farklı yenilikçilikler gösterebilirler. Bu durum, örneklem grubunun hayatlarının farklı zamanlarında yapılan çalışmalarda, farklı sonuçlarla karşılaşabileceğimiz anlamını gelir. Kişisel farklılıkların (eğitim, yaş ve meslek gibi) etkilerini bertaraf edebilmek için, çalışmamız sadece üniversite öğrencilerini kapsamaktadır. Verinin bu niteliğinden dolayı, gelir, meslek vb. faktörlerin çalışmada incelenen değişkenlere olan etkisini incelemek mümkün olmamıştır. Bu araştırma, yalnızca Muğla Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerini kapsamaktadır. Çalışmamızda elde edilen bulguların, Üniversite öğrencilerinin tamamına genelleştirilmesi açısından bazı sınırlılıklar içerdiğini de belirtmeliyiz. Örneklem grubunun daha geniş tutulduğu ve farklılaştırıldığı çalışmalar daha sağlıklı sonuçlara ulaşma imkânı sağlayabilir.

Sonuç olarak; 62,7 ortalama puanla araştırmamıza katılan öğrencilerin, bireysel yenilikçilik kategorilerinden, “sorgulayıcı” sınıfında yer aldıklarını söyleyebiliriz.

KAYNAKÇA

ADIGÜZEL, A., (2012). “The Relation Between Candidate Teachers’ Moral Maturity Levels And Their Individual Innovativeness Characteristics: A Case Study Of Harran University Education Faculty”. Educational Research and Reviews, 7(25), 543-547.

AKDOĞAN, M.Ş., KARAASLAN, H.M., (2013). “Tüketici Yenilikçiliği”. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 27(2)

AKTAN, C.C., (2003). “Değişim Çağında Yönetim”. İstanbul: Sistem Yayıncılık

BHATNAGAR, A., MISRA, S., RAO, H.R., (2000). “On Risk, Convenience, and Internet Shopping Behavior”. Communications of The Acm, 43 (11), 98-105

ÇOKLAR, A.N., (2012). “Individual Innovativeness Levels of Educational Administrators”. Digital Education Review, Number 22

GOLDSMİTH, R.E., FOXALL, G.R., (2003). “The Measurement of Innovativeness”. In L.V. Shavinina (Eds.), The International Handbook of Innovation, Elsevier Science Ltd

HURT, H.T., JOSEPH, K., COOK, C.D., (1977). “Scales For The Measurement of Innovativeness”. Human Communication Research, 4, 58-65

KERT, S.B., TEKDAL, M., (2012). “Comparison Of Individual Innovativeness Perception

Of Students Attending Different Education Faculties”. Gaziantep University Journal of Social Sciences, 11(4), 1150-1161

KIYAN, Ş.S., (2013). “Tüketici Bilinci ve Bilinçli Tüketici”. Anadolu Üniversitesi Yayını, 1.Baskı, Eskişehir

KILIÇER, K., ODABAŞI, H.F., (2010). “Bireysel Yenilikçilik Ölçeği (BYÖ): Türkçeye Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması”. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 38, 150-164

LEUNG, L., (1998). “Lifestyles And The Use Of New Media Technology In Urban China Telecommunications Policy”. 22 (9), 781-90

ODABAŞI, Y., BARIŞ, G., (2002). “Tüketici Davranışları”. Hacettepe Üniversitesi Tüketici-Pazar-Araştırma-Danışma Test Eğitim Merkezi, İstanbul: Mediacat Kitapları

ÖZGÜR, H., (2013). “Bilişim Teknolojileri Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Eğilimleri İle Bireysel Yenilikçilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(2), 409-420

ROGERS, R.K., WALLACE, J.D., (2011). “Predictors Of Technology Integration In Education: A Study Of Anxiety And Innovativeness In Teacher Preparation”. Journal of Literacy and Technology, 12(2), 28-61

ROGERS, M.E., (1995). “Diffusion of Innovations”. (5th Edition), New York: Free Press

ŞAHİN, İ., (2006). “Detailed Review of Rogers’ Diffusion of Innovations Theory and Educational Technology-Related Studies Based on Rogers’ Theory”. The Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET, ISSN: 1303-6521, 5(2), 3

UZKURT, C., (2008). “Pazarlamada Değer Yaratma Aracı Olarak Yenilik Yönetimi ve Yenilikçi Örgüt Kültürü”, İstanbul: Beta Yayıncılık

YETİK, S.S., AKYÜZ, H.İ., TEKER, N., (2013). “Üniversite Öğrencilerinin Yeniliğe Bakışı”. 7th International Computer Instructional Technologies Symposium, 1.Baskı, Pagem Akademi